

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2854

יום שני י"ז אדר א' תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"ק קטז | עמוד היומי: שבת ו. | דף הכולל: ב"מ צא | קנין ירושלמי: תרומות נה
דף היומי בהלכה: ר"ח ג' - ה' .
מוסר: שם עולם - ועתה נדבר אודות מלבוש הנפש' עד 'ועתה נדבר אודות דירת האדם'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער יראת שמים "וכמו שעשה האלוקים" עד סוף הספר

הרבנית שטיינמן ע"ה אמרה, שבישיבה - אין
'חדר אוכל', יש רק בית מדרש...! רק דרך ארץ
קדמה לתורה, אז באולם שבקומה ראשונה זה
הבית מדרש של דרך ארץ, שהיא קודמת לתורה,
ובקומה שניה זה בית המדרש של התורה!

הגה"צ רבי חזקיהו מיישקובסקי שליט"א על דמותו של תלמיד חכם

היו גם בלומדע'ס אבל זה לא היה אצל כולם... רבי ברוך הסתכל
במדף שמאחוריו, מדף ספרי הבוגרים, והוא ראה שזה נכון...
אמר לו רבי ברוך במתק לשונו, אני אסביר לך... אצלנו בישיבה
מלמדים כל הזמן - שאסור לך לעמוד על המקום, אתה חייב
להמריא למעלה...! צריך כמה שנים להחדיר בך לעשות שטייגען
ולעלות כל הזמן! לא להפסיק! להתרומם... לעוף... אחרי
שמתחתנים עפים גבוה... וכשעפים יש אחד עם כנפיים גדולות
יותר וכן כל אחד עף לאיזה כיוון שהוא רוצה, העיקר לא לעמוד
על המקום... שטייגען!

אני רוצה לומר לכם דבר אמיתי: הגר"ח קמיל כותב שבתורה
כתוב לגבי השבת המשכון, "כי היא כסותו לבדה היא שמלתו
לעורו, במה ישכב?... וכיצד נכנסת פה השאלה של "במה ישכב"?
שהתורה ישר תצוה להחזיר את המשכון! אומר רבי חיים קמיל,
התורה רוצה שתרגיש את השני... זה לא סתם שהתורה רוצה
שתחזיר משכון וזהו. או שתתן צדקה לעני וזהו. אלא התורה רוצה
שתרגיש את הכאב שלו...! תחוש את הצער שלו! כיצד ישכב...

הגר"ר אייזיק שר זצ"ל שאל: כתוב על הארון שהוא היה עשוי
עצי שיטים, ומצופה זהב מבית ומחוץ. והוא שאל, הרי מנורת
זהב שהיא רק סמל לחכמה, הרוצה להחכים ידרים, כולה עשויה
מקשה אחת זהב טהור. ואילו הארון שהוא התורה עצמה עשוי עץ
ורק מצופה זהב מבית ומחוץ. הייתכן?!

אמר הגר"ר אייזיק: זהב זה הדבר הכי יפה! אבל איך שהוא
נראה ברגע הראשון כך הוא נראה לעולם, הוא לא משתנה...
הוא עומד על המקום. מה שאין כן עץ, זה סימן לפריחה ולבלוב!
תלמיד חכם הוא לא כמו זהב, הוא כמו עץ! "והיה כעץ שתול על
פלגי מים"... שתולים בבית ה' בחצרות אלוקינו יפריחו! תלמיד
חכם זה שטייגען... לעלות... רק שהוא גם נאה... נאה במידות,
ונאה בהליכות חיים, אז לכן הוא מצופה זהב מבית ומחוץ, אבל
מהותו היא עץ פורח...!

סיפר לי יהודי שהוא בא פעם אל הגר"ר ברוך ויסבקר זצ"ל והוא
אמר לו דבר מאד מעניין... רבי ברוך היה נקרא בעל ההרגשים
העדינים ביותר של לומדע'ס... והוא אומר לו, ברוך ה' יש הרבה
בוגרים של בית מתתיהו שחיברו הרבה ספרים, אבל לא כולם
על לומדע'ס... הרבה התעסקו בהלכה, חלק במחשבה... אמנם

מִן הַגֵּר מִשֵּׁה הַלֵּל הִירֵשׁ שְׁלִיטָא אָמַר שְׁכּוּלְנוּ אוֹמְרִים הַיּוֹם תְּהִילִים, אֲבָל כִּבְר הַתְּרַגְלָנוּ... פֶּרֶק תְּהִילִים, יוֹשֵׁב בַּסֵּתֶר, אַחֲיָנוּ... וְעִשְׂתִּי הַשְּׁתַדְלוֹת.

הַקֵּב"ה רוצה שתרגיש את הצער! תרגיש על מה אתה מתפלל!!! אנשים בצער, אנשים נמצאים בצרה, נהרגים יהודים עוד ועוד, יותר משנים... כל זמן המלחמה נהרגים! ויש הרבה מאד פצועים וכאובים, ומשפחות בפחד ובצער. תרגיש כאב... תרגיש שאתה מתפלל ומתחנן לקב"ה!

מוסיף רבי חיים קמיל, גם כשאתה לומד עם חברותא, ואתה מתווכח אתו, קודם כל תרגיש את הכאב שלו... הוא רוצה להבין את הסוגיה... לא ישר להתווכח ולצעוק... תבין אותו... הוא רוצה

לדעת... תרד לקראתו, תעזור לו!!!
הרבנית שטיינמן ע"ה אמרה, שבישיבה - אין 'חדר אוכל', יש רק בית מדרש...! רק דרך ארץ קדמה לתורה, אז באולם שבקומה ראשונה זה הבית מדרש של דרך ארץ, שהיא קודמת לתורה, ובקומה שניה זה בית המדרש של התורה! ומן הראוי לחשוב תמיד על השני שיבוא יותר מאוחר קצת שישאר לו כדי ספוקו... דאל"כ במה יאכל.. וד"ל. בא תחשוב על השני... וכן לשמור על השקט בשעות הלילה המאוחרות...
ולא מספיק העשייה. "במה ישכב???"... תרגיש אותו!!! ואם תרגיש אותו - אח"כ ירגישו גם אותך. ואין לנו את הזמן להאריך.
(מתוך 'ארחות חיים' גליון פרשת תרומה תשפ"ד)

כעבור כשבוע מאז שילדיי נכנסו לתלמוד תורה, התקבל במשרד טלפון. "שלום, מדבר ינקלביץ, אני רוצה להכניס את ילדיי לתלמוד תורה". "הכיתות מלאות", אמרו לו. "וגם לא שייך לקבל ילדים באמצע השנה"...

מה לעשות המנהל הראשי הסכים...

מוכן ומזומן להשתדלות הבאה - הטלפון למנהל. למחרת התקשרתי לתלמוד תורה וביקשתי את המנהל. "מה רצונכם? הוא שאל בכבוד.
"שמי ינקלביץ, ואני רוצה להעביר את שלושת הבנים שלי לתלמוד התורה שלכם".
המנהל ענה, "בסדר גמור. בשמחה רבה. אני מחכה לך במשרד". הגעתי למשרד. המנהל שאל אותי מהו הגיל המדויק של כל ילד, והודיע: "הילד הזה ישובץ בכיתה של הרב כהן, זה בכיתה של הרב לוי, וזה בכיתה של הרב ישראלי". השיחה הסתיימה, ומשאלת ליבי הפכה לעובדה - ממחר הילדים הולכים ללמוד בתלמוד התורה שכל כך רצינו. נדהמתי לגמרי ממהלך העניינים. זה היה לי מוזר מאוד, שהמנהל אפילו לא קרא לנו לריאיון, לא ביקש לראות את הילדים ולא לבחון אותם. אבל כידוע, כשמשוה נתקע שואלים "למה", לא כן כשדברים טובים קורים. אף פעם לא שמעתי מישהו אומר, 'אני לא מבין למה ה' עשה לי את זה, למה אני מצליח ומרוויח את פרנסתי ברווח', או 'למה הילדים שלי מביאים מבחנים עם ציון שבין תשעים למאה? אנשים מתעוררים לשאול רק כשמשוה לא מצליח להם.
הודיתי לה', ואת השאלות שבכל זאת התעוררו בליבי, השתקתי במהירות. נותנים לך - קח. אל תשאל שאלות. עברו כמה ימים, ואז נודע לי איך החליקו ילדיי אל המוסד המבוקש. כעבור כשבוע מאז שילדיי נכנסו לתלמוד תורה, התקבל במשרד טלפון. "שלום, מדבר ינקלביץ, אני רוצה להכניס את ילדיי לתלמוד תורה".

מספר שמריהו ינקלביץ (שם בדוי): יש לי שלושה ילדים, זרע ברך ה' שלחתי אותם לתלמוד תורה מסוים, מתוך מחשבה שהמוסד הזה מתאים להם, אולם עם הזמן התברר שאין זה כך. רוחות זרות נושבות באותו מוסד, ילדים מכל הסוגים והרמות לומדים בו, ואני חשתי מאוד שילדיי יושפעו לרעה. ישבתי עם נוות ביתי וחשבנו מה לעשות. עובדה חברה לחברתה, הצפנו את הקשיים והחששות בזה אחר זה, והמסקנה הייתה ברורה: עלינו להעביר את ילדינו לתלמוד תורה בסגנון שמור יותר, ובמהירות האפשרית. התלמוד תורה שבחרנו הוא מעולה במיוחד. לומדים בו ילדים מהמשפחות הכי טובות ושמורות. "חברים כאלו אני רוצה לילדים שלנו", הביעה אשתי את משאלתה, "כדי שגם ילדינו יגדלו כמוהם". הסכמתי. היינו תמימי דעים בקשר למקום הלימוד של הילדים. רק בעיה 'קטנה' נותרה: המנהל של התלמוד תורה עדיין לא הודיע שהם התקבלו...
אנחנו משפחה צעירה, לא מוכרת, לא שייכת לחוג המוצהר של הלומדים באותו תלמוד תורה. מה הסיכוי שיסכימו לקבל אליו את שלושת ילדינו, וזאת בשעה שכעת הם לומדים במוסד שאינו לרוחם? ידעתי שבדרך הטבע אין לכך סיכוי, ועל כן פניתי ישירות למנהל הראשי - הקב"ה המלמד תורה לעמו ישראל. נסעתי להר המנוחות. והתפללתי על יד הציון של מורי ורבי זצ"ל. ביקשתי מהקב"ה שירחם עליי ועל זרעי, שכן לעשות רצונו חפצתי, לחנך את הבנים אשר חונן אותי, לעובדו וללמוד את תורתו הקדושה בטהרה, בדרך ישראל סבא. התחננתי שילדיי יתקבלו בקלות לתלמוד התורה שבו חפצתי, ואחרי שעה ארוכה חזרתי הביתה,

הייתה זו השגחה פרטית מופלאה, שאני התקשרתי אחרי ההמלצה של הנדיב, ולפני שינקלביץ בעצמו התקשר. בסופו של דבר נכנסו גם ילדיו של ינקלביץ המיוחס למוסד. אולם אני שואל אתכם, הייתכן שיש דבר כזה 'סתם יהודי' הוא בטח בהמלצתו של העשיר, שעם כל הכבוד, הוא רק בן אדם, ואילו אני בטחתי במי שהכול שלו, התפללתי אליו וביקשתי רק ממנו, והנה, פרוטקציה כמו זו שהקב"ה בעצמו עושה, אף אחד לא יכול לעשות.

(עלון 'השגחה פרטית' תצהו - כי תשא תשפ"ד)

"הכיתות מלאות", אמרו לו. "וגם לא שייך לקבל ילדים באמצע השנה".

"אבל הרב הנגיד אמר לי שהוא דיבר אתכם וקיבל את הסכמתכם..."

התברר שאחד מהתורמים הגדולים של המוסד דיבר בעד ינקלביץ זה, וביקש שיכניסו את בניו לתלמוד תורה. כאשר התקשרתי, המנהל חשב שאני הוא הינקלביץ המדובר. לא עלה בדעתו שאני סתם ינקלביץ, והוא הכניס את ילדיי למוסד לאור בקשתו של הנדיב!

הט"ז ידע כי עתה בהיותו נתון מאחורי סורג ובריה. איש לא יקבל סתם כך את פסקו להיתר, ועל כן פנה אל הילדה ואמר לה "לכי אל הרב ואמרי לו, כי יפתח בבקשה שולחן ערוך, בסימן פלוני ובסעיף פלוני, ויראה כי הט"ז פוסק להכשיר במקרה כזה..."

כיצד ראה הט"ז את דמעותיה של ילדה...

לצורך פרנסתו עבר רבי דוד כ"מנקר" בבית המטבחים של העיירה, ומעסיקיו היו שבעי רצון מעבודתו היסודית.

באותה עירה כיהן רב שלא היה בקי דיו בהלכות שחיטה וטריפות, אך יראת שמיים עזה קיננה בקרבו צירוף זה הוביל לכך. שכמעט כל שאלה שהובאה לפניו, בעוף או בבהמה. זכתה למענה מחמיר במיוחד. "טרף" היה הרב פוסק נחרצות לרוב, ורק לעיתים רחוקות הכשיר את השאלות.

ברם. מאז שהחל רבי דוד לשמש כמנקר בבית המטבחים השתנו פני הדברים. באי המשחטה, שהבינו עד מהרה שהמנקר מבין גם לא מעט בהלכות שחיטה וטריפות, הבחינו כי יש בו כוח להתיר ולהקל בשאלותיהם. עד מהרה היה רבי דוד לפוסק בית המטבחים וכולם היו מרוצים מכך. רבי דוד היה מטריף רק את הטריפות ומכשיר את כל היתר.

חלף שבוע וחלפו שבועיים, ורב העיירה הבחין בתפנית, שקט מוזר השתרר בחדרו, ואיש לא ניגש לשואלו על דבר עוף או בהמה "לך לבית המטבחים ולרחוב העיר ובדוק מה נשתנה" ביקש הרב משמשו, והלה מיהר לעשות כדבר רבו.

עד מהרה שב בפנים חמוצות. "כבר הרב" שח בשפל קול "בני העיירה מספרים בהתלהבות רבה על אלמוני בשם רבי דוד, שמשמש כמנקר בבית המטבחים מזה תקופת מה. המנקר, כך מספרים, בקי גדול בהלכות טריפות, והוא נוטה להכשיר בהמות ועופות לרוב. משום כך איש אינו שש להגיע לבית הרב ולצאת עם עוף מוטרף, ותחת זאת מגישים כולם את שאלותיהם לפני המנקר שהפך לפוסק".

שמע הרב וגביני עיניו הצטמצמו בחומרה, "הן זו היא פגיעה בכבוד הרבנות. כיצד יכול אדם להציב עצמו כפוסק במקום בו מכהן רב בישראל?"

אחד מגדולי הפוסקים שחיו באירופה היה הגאון הגדול רבי דוד סגל, הנודע יותר בכינוי "הט"ז". על שם חיבורו הגדול והמקיף "טורי זהב" על השולחן ערוך.

המעשה דנן עוסק בתקופת הפרעות הנוראות שאירעו לעמנו בשנות ת"ח ות"ט. בוגדן חמלניצקי שר"י ריכז סביבו גדודי איכרים נבערים וצמאי דם, ויחד דהרו הללו באירופה הגדולה, לאורכה ולרוחבה, תוך שהם זורעים אחריהם הרס וחורבן, שממה ובהלה. היהודים שנואי נפשם היו למאכולת חרבותיהם, ובמשך שנתיים נוראות אלו החריבו חמלניצקי וחיילותיו שבע מאות וחמישים קהילות מפוארות, ורצחו למעלה מחצי מיליון יהודים. כמיליון יהודים נוספים נאלצו לנוע ולנווד בגלות קשה ומרה, לחפש אחר קורת גג לראשם ואחר טרף להחיות בו את נפשם..

אחד מאותם יהודים היה הגאון הגדול רבי דוד סגל שנאלץ גם הוא לברוח מביתו מאימת הצוררים ולחפש לו מקום אליו טרם הגיעו גדודי הפורעים. יחד עם רעייתו עשה בדרכים הקשות והמשובשות, כשהוא שוהה פעם בכפר זה ופעם בעיירה זו, בדחקות נוראה ובצמצום מאין כמוהו. שאיפה גדולה קיננה מאז ומתמיד בליבו הגדול של רבי דוד ובאותם ימי נדודים מצא אפשרות להגשימה. מימי נעוריו ביקש רבי דוד לעבוד את בוראו בהצנע לכת, בלא שאיש יכיר במעלותיו ובגאונותו, אלא שההשגחה העליונה ראתה אחרת ומשמיים פרסמהו בעקבות חיבורו האדיר "טורי זהב". עתה בהיותם בדרכים. נע ונד ביקש רבי דוד להגשים את שאיפתו ולחיות כיהודי פשוט למדי.

ואכן, בכל פעם שנשאל לשמו. היה רבי דוד סגל משיב בפשטות "דוד". קלסתר פניו לא היה מפורסם במקומות השונים. וכך עלה בידו להסתיר את זהותו האמיתית ולעבוד את בוראו בצנעה. כפי שאיוותה נפשו מאז ומעולם.

בדמעות שלישי, והתחנן לפניו שיישב על כסאו. דבר המעשה התפרסם בעיירה כאש בשדה קוצים. ועד מהרה נהרו המונים ברחובות העיירה, לכיוון בית הכנסת.

היה זה רבם של בני העיירה, ששלח את השמש לכנס את כולם לבית הכנסת.

שם, במעמד כל בני העיר, עלה הרב על הבימה ודמעות בעיניו. "קהל קדוש ונכבד" פתח ואמר "הריני להודיעכם כי חטאתי בשגגה, בביזיון תלמיד חכם, מגדולי הדור ממש". איש לא הבין על מה מדבר רבה של העיירה, אולם הרב מיהר להעמיד לצידו את הט"ז - והוא עצם השתטח אפים ארצה, בשנית, לעיני כל הקהל, וביקש את מחילתו.

"האלמוני שכולנו זלזלנו בו אינו אלא הגאון האדיר, רבנו הט"ז!" זעק הרב באוזני הקהל הנדהם. "וכלנו חשבנוהו לאיש פשוט מן השורה. אוי נא לנו כי חטאנו".

בסך עברו בני העיירה לפני הרב וביקשו את מחילתו, בפנים נכלמות אך בזאת לא תם הענין.

רבה של העיירה התאושש מעט. היכה בכף ידו על בימת בית הכנסת, ושקט השתרר.

"אומנם נתקבלתי עליכם לרב לפני שנים רבות" אמר, "אך לא אהין לכהן ברבנות העיירה בה מתגורר רבנו הט"ז".

"מעתה נקבל עלינו כולנו את מרותו של הט"ז" הכריז בקול גדול, "לזכות היא לנו, להסתופף בצילו ולזכות להנהגתו". סיים בחגיגות, ומיהר להכתיר את הט"ז לרבה של העיירה...

בסוף אותו יום, כאשר שב הט"ז לביתו, תמהה בפניו רעייתו בקול "הלא תכננת לחיות עד יומך האחרון באלמוניות מוקפדת וכיצד זה הסכמת לוותר על כל זאת בעבור עוף אחד?"

והט"ז השיב בנחת: "אומנם כן, תכננתי לחיות ולהפטר מן העולם בהצנע לכת, ראיתי בכך מטרה נשגבה ועילאית, וללא ספק הייתי משיג מעלות אדירות אילו היה הדבר עולה בידי. אולם היום, בראותי את דמעותיה של הילדה הקטנה, בבית הכנסת, חיפשתי דרך למחותן ולהעלות חיוך על פניה. הפכתי בדבר והבנתי כי אין דרך אחרת, מלבד להכשיר את העוף באופן זה. ידעתי כי אני מסתכן בהתגלות, אולם לא הייתי מסוגל לראות בצערה של ילדה יהודייה".

"לא הבנת נכון" חתם הט"ז את תשובתו המופלאה, "לא ביטלתי את תכניתי בגלל עוף שהוטרף, אלא בגלל דמעותיה של ילדה..."

(עלון 'פניני הגבעה' הרב מנחם ויינגרטן, גיליון 532, וארא תשפ"ד)

כינס הרב את שבעת טובי העיירה, ובעצה אחת הוחלט להציב את המנקה העצמאי בעמוד הקלון.

עמוד הקלון היה תא צר, בפתח בית הכנסת, ובמקרים מסויימים היו אוסרים בו, בני אדם שהפרו את תקנות הקהל או פרצו גדר בחומות הדת.

"כיון שהורה המנקה הלכה בפני הרב יש להניחו בתא במשך שלושת ימים" פסקו הפרנסים וה"טורי זהב" הובל אחר כבוד אל התא הצפוף.

רבי דוד כלל לא חש צער או עלבון. הן לזאת ייחל מעודו, לחיות כיהודי פשוט - בלא שאיש יחלוק לו כבוד.

הוא תכנן להעביר כמובן את שלושת הימים בלימוד תורה בעל פה, ולאחר מכן לשוב לאלמוניותו כבתחילה.

אך אז ארע הדבר.

באחד מימי מעצרו הבחין רבי דוד בילדה קטנה היוצאת בוכייה מבית הכנסת. "מדוע תבכי ילדתי?" שאל הט"ז מבעד סורגי החלון הקטן. והילדה השיבה בקול חנוק כי הוריה עניים מרודים הם, ופרוטה לפרוטה חסכו כדי לקנות עוף לשבת. עתה נשחט העוף והתעוררה בו שאלה, והרב פסק כי העוף טרף.

"הגישי לפני את העוף" ביקש הט"ז והילדה קירבה את העוף אל הסורגים. פשפש הט"ז בעוף ומיד מצא כי על שאלה זו בדיוק עמד בחיבורו "טורי זהב" ופסק להכשיר לכתחילה.

הט"ז ידע כי עתה בהיותו נתון מאחורי סורג ובריא. איש לא יקבל סתם כך את פסקו להתיר, ועל כן פנה אל הילדה ואמר לה "לכי אל הרב ואמרי לו, כי יפתח בבקשה שולחן ערוך, בסימן פלוני ובסעיף פלוני, ויראה כי הט"ז פוסק להכשיר במקרה כזה". עשתה הילדה כמצות המנקה ומסרה לרב את דבריו. כל הענין תמוה היה בעיני הרב, אולם הוא ניאות לעיין בדברי הט"ז במקום. הוא הבין מיד כי טעה בפסקו, ואמר לילדה: "העוף כשר, לכי ואמרי זאת להוריך"

יצאה הילדה שמחה ומאושרת. ובליבו של הרב נכנס פחד גדול. "אם המנקה בקי כל כך בסעיפים קטנים שבשו"ע ובנושאי כליו, מסתמא תלמיד חכם מובהק הוא, וכיצד זה העזתי להושיבו מאחורי סורג ובריא?"

על אתר רץ רב העיירה בעצמו והוציא את המנקה מכלאו, ביקש ממנו שימחל לו וגזר עליו בגזירת 'מרא דאתרא' שיחשוף בפניו את זהותו האמיתית.

לא עמדה בפני הט"ז ברירה והוא גילה לרב כי הוא בעל המחבר "טורי זהב".

מובן מאליו כי הרב נפל לרגליו, ביקש מחילה שוב ושוב

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

מתוך אחת השורות האחוריות באוהל הגדול ששימש כבית מדרש, אברך כבן 30 חסיד סאטמר התמודד ולא נרתע מלהעלות את סכום הדפים. כאשר כמות הדפים חצתה את ה-5 אלף נשמתו של הציבור נעתקה

כיצד ראה ה"ז את דמעותיה של ילדה...

מתוך אחת השורות האחוריות באוהל הגדול ששימש כבית מדרש, אברך כבן 30 חסיד סאטמר התמודד ולא נרתע מלהעלות את סכום הדפים. כאשר כמות הדפים חצתה את ה-5 אלף נשמתו של הציבור נעתקה. כאשר המספרים הגיעו ל-6 אלף, הגאון הגדול רבי ניסן קפלן ראש ישיבת דעת אהרון לא יכל לעצור את עצמו, עלה על הבימה וזעק בהתרגשות "מורי ורבותי, זה לא חזיון תעתועים, כאן בדרשו אברך מוכן לקחת על עצמו 5 אלף דף בשנה".

אלא שגם הגר"נ קפלן לא האמין שזו רק ההתחלה. מסתבר שמספר מתמודדים שביקשו לקחת על עצמם יעדים בתורה, העלו את המחיר שנסגר בסופו של דבר על 7400 דפים. אלא שאז, נשיא דרשו, הגאון רבי דוד הופשטטר, ביקש לזכות הוא בעלייה. אלא שמולו ניצבו מתמודדים מלאי אהבה לתורה, ובסופו של דבר כמות הדפים שעבורה נמכרה עליית שלישי עמדה על 7401 דף.

ברגע שהוכרז על הזכייה פרצו ריקודים בבית המדרש "אשרי מי שעמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו". ר' יואל טייטלבוים, מבוים מעט, נשאל לשם אביו, אלא שאז התברר כי הוא כלל לא קנה את העלייה לעצמו. אלא לחברותא שלו, שהביא אותו לדרשו. "אני חייב לו את החיים שלי. דרשו שינה את חיי. וזו המתנה הקטנה שאני יכול לתת לו".

ר' יואל טייטלבוים, עמד שם מעט נבוך. כ-1000 זוגות עיניים נעצו בו מבטים מעריצים בעת שנקרא לעלות לבמה. 7401 דפים ללימוד בשנה אחת. זה ה"תשלום" ששילם ר' יואל כדי לקנות את העלייה במנחה של שבת. כמות בלתי נתפסת. כמו לסיים פעמיים ש"ס בשנה.

וכשמביטים באברך החסידי הזה, רק בן 30, מקרית יואל מונורו, מבינים מה חולל דרשו בעולם בכלל, ובאמריקה בפרט. צבא עלית של לומדים שעמלים בתורה, נכונים לכל אתגר, ומקדישים את כל חייהם ללימוד התורה, באופן שאי אפשר להישאר אדיש בפניו.

למעשה מדובר במסורת ותיקה של דרשו שמתקיימת מזה שנים רבות במכירת העליות לתורה. מסורת מיוחדת ומרגשת שבה דפי הגמרא הם היהלומים, הם ההון האמיתי והיחיד של יהודי בעולם הזה, ואיתם קונים עולם המבא, וגם עליות לתורה... אלא שכאמור, השנה התפתחה דרמה שלא זכורה בעשרות הקונוונשנים של דרשו בשנים האחרונות. סכום הדפים שהובטח ללימוד תמורת העלייה הגיע לכמות אסטרונומית. בשנים עברו כמות הדפים הגיעה בשיא ל-4500 דף, אלא שהפעם נראה כי הדברים יצאו משליטה.

בעקבות המלחמה שפרצה בדרום, ביקשו לייסד שיעור יומי, כדי לחזק ולהגביר את הלימוד, למען הצלחת עם ישראל במלחמה באוייבינו המרצחים

ר' צור טמיר על השיעור יומי ב'עמוד יומי' שמוסר מדי יום בעיר העתיקה בירושלים

המסקנות העולות ממנו מכות גלים גם מחוץ לכותלי הישיבה. עוד לפני תחילתה של תוכנית 'עמוד יומי', כאשר החל הפירסום אודותיה, ראש הישיבה מאוד התרשם ממנה ורצה להכניס את תלמידי הישיבה שלנו למסגרת זו. מיד לאחר חג שמחת תורה השנה, הענין תפס רצינות ומעשיות, כשבעקבות

מאת: אלעזר גולדברג
בישיבת 'הכותל' שבירושלים מתקיים שיעור 'עמוד יומי' מיוחד לתלמידי הישיבה ולכל אלה המשרתים באזור. בשיחה מיוחדת עם מגיד השיעור הרב צור טמיר שליט"א, אנו מתוודעים לאופן המיוחד בו נמסר השיעור בשעות בין הסדרים וכיצד

שכבר התחילה התוכנית. בתחילה השתתפו מספר תלמידים מצומצם, אך ככל שעובר הזמן מצטרפים עוד ועוד עד שכיום אנו עומדים על כעשרה תלמידים ששומעים את השיעור מדי יום. מלבד זאת, יש אצלינו עוד חברותות הלומדות במסגרת התוכנית, גם תלמידי הישיבה וגם כאלה המשרתים בסמוך לישיבה בעיר העתיקה בירושלים. הם אמנם לומדים בשעות אחרות אך אני משתדל לסכם את החומר של כל שיעור ולשלוח גם להם את הסיכום, מה שמביא להם תועלת גדולה, כי לפעמים בלימוד עצמי שמוגבל בזמן לא יוצאים דברים ברורים מסוגיית הגמרא וכאשר יש סיכום לאותו עמוד שנלמד ישנה תחושת סיפוק גדולה ודחיפה להמשיך הלימוד הקבוע. פתחתי גם קבוצת הודעות טלפונית של לומדי 'עמוד יומי' מקרב תלמידי בוגרי וידידי הישיבה, דרכה אני שולח סיכומים יומיים ושבוועים של החומר הנלמד וברוך השם אני רואה שהדבר מביא תועלת וברכה לרבים.

הרבה תלמידים אצלינו התגייסו בחודשים האחרונים לחזיתות השונות בדרום ובצפון, אך גם שם החיילים ממשיכים ללמוד את ה'עמוד היומי' ויש מהם גם כאלו שלמדו בקביעות את מסכת ברכות מתחילה ועד סוף ובימים אלו עורכים 'מסיבת סיום' על המסכת! אחד התלמידים ששירת בחיל הים באזור הדרום וכעת חזר ללימודים, סיפר שהצליח ללמוד את רוב ככל מסכת ברכות, למרות שרוב שעות היממות של החודשים האחרונים הוקדשו ללחימה ומנוחה.

כעת, לקראת תחילת לימוד מסכת שבת, החלה הרשמה מחודשת לשיעור ועוד תלמידים רוצים להצטרף להצלחה. אני חושב שישתתפו בשיעור קרוב לעשרים מתלמידי הישיבה.

המלחמה שפרצה בדרום ביקש ראש הישיבה לייסד שיעור יומי לפי ההספק של התוכנית החדשה, כדי לחזק ולהגביר את זמני הלימוד בהיכל הישיבה, למען הצלחת עם ישראל במלחמה באויבינו המרצחים.

אצלינו כבר קיים שיעור 'עמוד יומי' על סדר הש"ס מזה שנים רבות אותו מוסר אחד מרבני הישיבה לקבוצת תלמידים מיום ראשון עד יום חמישי בכל שבוע, את המודל הזה העתקתי גם לתוכנית החדשה של 'דרשו'. כדי לעמוד בהספק השבועי, אני מוסיף בכל יום ומלמד מעט יותר מעמוד גמרא, כדי שבסוף השבוע יוכלו התלמידים לחזור על מה שלמדו בחמשת ימי השבוע.

איך ומתי השיעור נמסר ומי הם המשתתפים הקבועים בו? אני מעביר את השיעור בהפסקת הצהריים, בין 13:30 ל-14:00, חצי שעה בלבד בה אני מוסר את פשט דברי הגמרא ופירוש רש"י בצורה ישירה עם הפשטת הדברים עד להבנה יסודית של כולם. על כך אני מוסיף נקודות מעניינות המובאות במפרשים ונוגעות לפשט הגמרא, מה שמוסיף הרבה תבלין ומתיקות ללימוד. כאשר עולה שאלה על דברי הגמרא, אנו צוללים יותר לעומק עד להבנה הברורה בסייעתא דשמיא.

מאחר שהשיעור מתנהל בהפסקת הצהריים, הרי שזו תוספת לימוד ואינו על חשבון סדרי הישיבה הרגילים. חלק מהמשתתפים בשיעור היו רגילים לנוח בשעות הצהריים וכעת מקדישים את זמן מנוחתם להוספת תורה ושכינה בישראל. אני רואה התעלות גדולה של הבחורים כתוצאה מהשיעור, בפרט שמדובר בלימוד שאנו משתדלים להוציא ממנו סיכום קצר ופנינים ורעיונות מדברי המפרשים.

את השיעור הראשון התחלנו מעט באיחור, כמה ימים אחרי

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

"דע לך" הוא הטעים בטלפון באוזניי חברי "כי אין הברכה שרויה במה שעושים ביום שישי. אצלי בבית, מהרגע שמפת השולחן הלבנה פרושה על השולחן, אין יותר נסיעות לצורכי פרנסה. וזה קורה אצלי בדרך כלל בשישי על הבוקר, או בחמישי בלילה..."

כל זרע יעקב יכבדוהו

באוזניי חברי "כי אין הברכה שרויה במה שעושים ביום שישי אצלי בבית, מהרגע שמפת השולחן הלבנה פרושה על השולחן, אין יותר נסיעות לצורכי פרנסה. וזה קורה אצלי בדרך כלל בשישי על הבוקר, או בחמישי בלילה..."

בקיצור, לא הועילו שום תירוצים ושכנועים. הוא לא עושה נסיעה כזו ביום שישי, ויהי מה.

ואם חשבתם שבכך תמה ההפתעה, ממש לא. הנהג הסכים למסור לחברי מספר טלפון של נהג הסעות אחר, חבר שלו, אולם גם כאן נשמעה אותה תשובה. לא עובדים ביום שישי. כעת עוסקים רק בהכנות לשבת המלכה. וכך, שרשרת נוספת של כמה וכמה טלפונים לנהגים הניבה אותה תשובה פחות או יותר. עד שסוף סוף נמצא הנהג שהסכים בקושי לעשות את הנסיעה בזריזות גדולה "לא אחרי השעה 1 בצהרים..."

ואני וחברי, עומדים תמהים ונדהמים. לא מדובר כלל באנ"ש, בלשון המעטה. לא מדובר בכאלו שמקפידים להניח תפילין של רבינו תם... בלשון נקיה... אבל, את שבת המלכה הם מכבדים בצורה מיוחדת ראויה לכל שבת.

לא חקרנו את התופעה, ולא בדקנו אם מדובר בחיזוק מיוחד, שרווח בקרב נהגים, מפאת המלחמה. מה שבטוח אפשר לומר: אשרי העם שככה לו, מי כעמך ישראל! בזכותם יבוא כבר הגואל (המבשר, ש. תפילינסקי, ביטוי הולם)

ידידי, בעל קייטרינג מצליח במרכז הארץ, היה נרגש מאד כאשר סיפר את הדברים.

"היה זה ביום רביעי" - הוא מגולל. "נזקקתי לשנע סעודת מצוה דשנה שזכיתי בס"ד להכין כיד המלך. פניתי לאחד מנהגי ההסעות שמספר הטלפון שלו רשום אצלי, ויצאנו יחד לנסיעה עם כל התכולה.

במשך הדרך, לא שוחחנו בלימוד... הוא היה כזה סוג מסורתי. בקושי כיפה... כמובן שתחומי ההתעניינות שלו היו סביב סיר הטשולנט המהביל שהדיף ריח טוב בכל הטנדר, ואודות עניינים שונים של מה בכך.

יצאתי מאוד מרוצה מהשירות שלו ומהמחיר הסביר, וכך באופן טבעי, כאשר ביום שישי שלאחר מכן התקשר אליי חבר טוב, המנהל אף הוא קייטרינג מצליח, בבקשה שאמליץ לו על נהג הסעות לשנע 'שבת שלימה' מעיר לעיר, המלצתי מיד בחום על אותו נהג אדיב.

טעות קטנה אבל קריטית עשיתי. לא קלטתי שיש הבדל עצום בין יום רביעי לבין יום שישי. בעצם, מעולם לא עלה על דעתי שעשויה להיות מציאות כה משתנית ביום שישי בתחום נהגי ההסעות.

ובכן, הנהג המסורתי, חובש הכיפה בקושי, טען בתוקף שהוא לא עושה כלל הסעות ביום שישי. "דע לך" הוא הטעים בטלפון

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

האם קיימת ברכה אחרונה כזו: "על האדמה ועל פרי האדמה"?

והברכה האחרונה על גרגירי הדגן היא 'בורא נפשות', אך יש מהראשונים שהסתפקו בדבר, ולדעתם, יתכן שהיה ראוי לברך עליהם ברכת 'מעין שלוש', ובמקום "על המחיה" - לומר: "על האדמה ועל פרי האדמה". וכדי לצאת ידי חובה לכל הדעות, ראוי שלא לאכול את גרגירי הדגן אלא בתוך סעודת פת, שאז הם נפטרים בברכת המזון; ויש מפוסקי זמננו שביאר, שאין זה אלא הידור.

[שו"ע רח, ד, משנ"ב טו, יז ריח; בו"מ דרשו, 9 ו'13]

חשיבותם של חמשת מיני הדגן, שמברכים עליהם 'מזונות', היא כאשר הם נאכלים בצורתם החשובה, כלומר, מאפה או תבשיל. אך הכוסס גרגירי דגן הראויים לאכילה בעודם שלמים, שלא נחתכו ולא נטחנו - מברך 'האדמה', כיון שאין זו דרך אכילת הדגן, ובצורה זו אינו חשוב יותר ממינים אחרים. ולמרות שבאכילת פרי שלא כדרך אכילתו מברכים בדרך כלל 'שהכל' [ולא 'האדמה' או 'העץ'], שונה הדבר במיני דגן, מפאת חשיבותם

מה מברכים על הגריסים שב'חמין' או במרק?

עליהם 'מזונות', אין למחות בידו. ויש שהורה, לברך עליהם 'האדמה'. וגרגירים שהוסרה קליפתם בלבד, ונתרו בשלמותם, והתבשלו, וכן גרגירים שלא הוסרה קליפתם, והתבשלו ולא נמעכו בבישול אלא מעט - ספק אם ברכתם 'מזונות' או 'האדמה', וראוי לאוכלם רק בתוך סעודת פת, כחלק ממזון הסעודה, שאז הם נפטרים בברכת הפת.

[שו"ע רח, ד, משנ"ב טו, ושעה"צ יח; וראה שעה"צ ט]

כאמור, הכוסס גרגירי דגן בשלמותם, מברך 'האדמה'; אולם, גרגירים שנחתכו והתבשלו, או גרגירים שלמים שנמעכו היטב בבישול, או שנדבקו [אפילו מעט] זה לזה על ידי הבישול, ואף אם דיבוקם זה לזה נוצר מחמת הרוטב הסמיך שבו התבשל - כמצוי בגריסים שב'חמין' - ברכתם 'מזונות'.

ואף גרגירים שלא נחתכו, אך קולפו, ויחד עם הקליפה הוסר חלק מכל גרגיר, כמצוי בגריסי פנינה' העשויים משעורים, והתבשלו, ולא נדבקו ולא נמעכו - כמצוי במרק גריסים - המברך

מה מברכים על 'שְׁלוּה' ועל פריכיות כוסמין?

ממתקים שונים העשויים מגרגירי דגן המודבקים באמצעות חום וקמח דגן שיש הנאה באכילתו, לכל הדעות ברכתו 'שהכל'; אולם, קמח מצה ופירורי לחם - ברכתם ה'מוציא', מאחר וכבר היתה להם בעבר חשיבות של פת, שאינה פוקעת על ידי טחינת הפת. וראה תקציר לאתמול, בנוגע לקמח מצה ופירורי לחם המעורבים במאכלים אחרים.

[שו"ע רח, ה, ומשנ"ב יט ו'כא; בו"מ דרשו, 10, 14, 15 ו'21]

גרגירי דגן שצורתם או טעמם השתנו באמצעות חום ואדי חום, נחלקו הפוסקים אם ברכתם 'מזונות', 'האדמה', או 'שהכל' נדון זה מצוי בימינו במגוון מאכלים, ובהם: 'שְׁלוּה', העשויה מגרגירי חיטה המותפחים בחום; 'פריכיות' של מיני דגן ואורז, העשויות מגרגירים שהתפקעו בחום ואחר כך הודבקו באמצעות לחץ לצורה מסוימת; 'גרנולה', העשויה מגרגירי שיבולת שועל קלויים, או מגרגירים שהתבשלו במשך זמן קצר באדים; וכן

* תערובת של שני מאכלים שברכתם שונה, ואחד מהם הוא מחמשת מיני דגן - חיטה, שעורה, שיבולת שועל, כוסמין ושיפון - ברכתה 'מזונות'. דין זה אמור רק כאשר הדגן נועד למאכל או לנתינת טעם בתערובת; אך אם הוא משמש רק כחומר מייצב וכדומה - דינו כדין שאר המינים.
* 'שְׁנֵי צֵל' המצופה בקמח מצה או בפירורי לחם, ברכתו 'שהכל'. אולם, כאשר הציפוי עשוי כשכבה עבה בעלת נפח או טעם משמעותיים - יש שהורו להפריד מעט מהציפוי ולברך עליו 'מזונות', ויש שהורו לפטור את הציפוי בברכת 'מזונות' על מאכל אחר.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע אין לצאת ממקום האכילה לפני ברכה אחרונה?

החששות הנ"ל, שהרי עומד להמשיך כעת באכילתו ולברך ברכה אחרונה בסיום האכילה; ברם, האוכל מאכל הטעון ברכה אחרונה במקומו, לא יצא ממקומו אף באופן זה, משום שכשם שחשיבותו מחייבת ברכה אחרונה במקום האכילה, כך מחייבת היא שלא לצאת ממקום האכילה לפני הברכה, ולכן יש לסיים את אכילתו במקום הראשון שאכל בו, ולברך.

[שו"ע קעה, ב, משנ"ב לג, לה רלו, שעה"צ כו, וביה"ל ד"ה דחיישינן; בו"מ דרשו, 24, וראה שם עוד. וראה שו"ע שם, ה]

האוכל והשותה, לא יצא ממקומו בטרם יברך ברכה אחרונה, גם אם בדעתו לשוב ולהמשיך באכילתו ובשתייתו, מחשש שתוסח דעתו וישכח לברך, וכן מחשש שישתהה עד שיחלוף 'שיעור עיכול' מתחילת האכילה, ולא יוכל עוד לברך עליה ברכה אחרונה. דין זה, אמור בעיקרו על מאכל הטעון ברכה אחרונה במקומו (ראה במקורות), אך ראוי לנהוג כן בכל המאכלים והמשקאות. ואם בדעתו להמשיך ולאכול במקום אחר, לא קיימים

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666